

Uttalelse fra Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

23. november 2017

Norsk asylpolitikk og humanitære verdivalg

– tvangsretur av unge afghanere en målestokk for våre verdivalg

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke oppfordrer:

- **Stortinget** til umiddelbart å gjeninnføre rimelighetsvilkår for returer til hjemlandet – som ble fjernet med virkning fra 1. oktober 2016 – slik at vi unngår å sende sårbare mennesker tilbake til internflukt i eget, krigsherjet og terrorutsatt land uten rimelighetsvurderinger. Dette er et brudd på våre internasjonale forpliktelser.
- **Utlendingsmyndighetene** til å intensivere arbeidet med å gjennomgå og vurdere sårbarhetssituasjonen for afghanske flyktninger.
- **Regjeringen** til igjen i praksis å kunne gi opphold på humanitært grunnlag i Norge for barn som ankom landet før fylte 17 år.
- **Stortinget og utlendingsmyndighetene** til kritisk gjennomgang og ny vurdering av bruk av midlertidig opphold i Norge.

Retur av afghanere, og særlig de som kom som enslige mindreårige asylsøkere og som fyller 18 år i løpet av høsten, har fått stor oppmerksomhet de siste ukene. Tvangsreturene er et eksempel på innstramningene de siste to årene som beveger norsk asylpolitikk i en svært restriktiv og problematisk retning. Norsk asylpolitikk befinner seg nå på et sted der våre internasjonale forpliktelser til folkeretten synes å være underordnet innvandringsregulerende hensyn og andre nasjonale mål i asylpolitikken. Dette er en utvikling som Den norske kirke har advart mot, og som vi må reagere på.

Fra menighetene i Den norske kirke og engasjerte medlemmer uttrykkes det en dyp bekymring for utviklingen. Møter med unge afghanere i en sårbar situasjon, som er sterkt preget av faren for utsending, gjør dypt inntrykk. Kirken har et ansvar overfor utsatte grupper i samfunnet, ikke minst de som søker tilflukt hos oss fra krigs- og terrorutsatte områder i hele verden.

Hvorledes vi møter medmennesker i dyp livskrise, viser om det er humanistiske og kristne verdier som styrer våre valg eller om egeninteresse, frykt og ansvarsfraskrivelse blir utslagsgivende. Vi må vise barn og unge som vokser opp i Norge at vi setter enkeltmenneskers verd og vern om livet som de høyeste verdier. Norge skusler nå bort vårt internasjonale renommé som en nasjon som var kjent for solidaritet og stor humanitær innsats. Vi ønsker at nye generasjoner også skal få oppleve stolthet over dette.

Mellomkirkelig råd vil advare mot urimelig «minimumsbehandling» av mennesker som et middel for å forhindre at andre mennesker kommer til Norge for å søke tilflukt her. En slik behandling av mennesker som søker tilflukt i landet, på instrumentelt vis med begrunnelse i «signaleffekt», lar seg ikke forsvare verken etisk, moralsk eller flyktningrettslig.

Norge har, som eneste land i Europa, fjernet kravet om at internflukt ikke skal være urimelig for den som skal returneres – deriblant ungdommer som nettopp har fylt 18 år. Det er vanskelig å forstå at den nåværende sikkerhetssituasjon i Afghanistan ikke kan gi grunnlag for opphold på humanitært grunnlag i Norge for barn som er ankommet før fylte 17 år.

Vedtaket i Stortinget av 14. november om at en gruppe asylsaker fra unge afghanere skal vurderes på nytt er en kjærkommen utsettelse, men ingen permanent løsning.

Det er på denne bakgrunn at vi oppfordrer Stortinget om umiddelbart å gjeninnføre rimelighetsvilkår for returner til hjemlandet – som ble fjernet med virkning fra 1. oktober 2016 – slik at vi unngår å sende flyktninger tilbake til internflukt i eget, krigsherjet og terrorutsatt land uten en rimelighetsvurdering. Manglende rimelighetsvurdering vil kunne medføre at mange ser seg nødt til å reise tilbake til et hjemsted hvor de er i fare og hvor de har begrensede muligheter for livsopphold. De står foran et valg mellom enten å reise tilbake til fare eller legge ut på ny flukt. Før innstrammingsvedtakene i 2016 ble det vurdert om det var rimelig å returnere unge til for eksempel Kabul ved fylte 18 år dersom de ikke kom fra Kabul, ikke hadde familie eller annet nettverk der.

Videre oppfordrer vi om å ta hensyn til ankomstaldere i vurderingen av sårbarhet. Som hovedregel bør det gis opphold på humanitært grunnlag når barn var under 17 år ved ankomst i Norge og ikke har nettverk i hjemlandet. Andre forhold som må vektlegges er manglende tilknytning til hjemlandet. Dette kan for eksempel være langvarig opphold utenfor hjemlandet. Vi oppfordrer derfor til at Justis- og beredskapsdepartementets instruks GI-02/2017 til Utlendingsdirektoratet av 29. mars i år må oppheves.

Vi oppfordrer også til en kritisk gjennomgang og ny vurdering av bruk av midlertidig opphold i Norge.